

TĖVIŠKĖS AIDAI

Nr. 33 (905) 1975 m. rugsėjo mėn. 2 d.

Melbourne.

XX METAI

ŽMOGAUS VALIOS PASLAPTYS

Marijos Gimimo Šventei

Žmogaus prigimtis tiek turtinga ir įdomi, kad pilnai jos dar neištyrė ne tik kuri nors viena mokslo šaka, bet ir visos paimtos kartu: teologija, filosofija, fiziologija, medicina ir kitos. Mokslo ieško ryšio tarp organinių funkcijų smegenyse ir tarp proto veikimo. Bet žmogus turi dar kitą ypatingą dvasinę galią, kurią vadiname valia. Apie valios prigimtį ir veikimą dar nedaug nuvokiame. Ne vienas net psichologas neskiria valios nuo jausmų patraukimo ar polinkių. O negalima nepastebėti ar užmiršti, kad valia ne retai apsisprendžia priešingai jausmam ir polinkiam.

Valios veikimo galią ir svarbą aptarti trumpais žodžiais yra persunku. Žmogaus valia turi daug reikšmės net kūno sveikatai, padėdama žmogui atsisakyti daug ko viliojančio, bet žalingo, priversti panaudoti tai, kam jausmai net prieštarauja. Valios reikšmė yra begalinė siekiant išsilavinimo protinėje srityje, vykdant užsimojimus mokslu, siekiant dorybių, bendrai siekiant kokio nors tikslo, vykdant kokius nors pasiryžimus. Gyvenime ne visada lieka pranašesniu tas, kuris turi daugiau įgimtų proto gabumų, įvairių talentų, už kitą mažiau gabų, bet turintį tvirtą valią. Ne visi žmonės vienodai sugeba teisingai spręsti, ne visi yra vienodai tvirtos valios. Šis skirtumas dalinai yra įgimtas, dalinai priklauso žmogaus pastangų išlavinti protą, valią ar abu. Daug kuo atsilieka nuo kitų žmogus silpnosio proto, bet ne mažiau atsilieka ir silpnavalis. Net natūraliai gabus, bet silpnavalis žmogus tampa ne tik kitų žmonių, o net savo silpnųjų pastumdėlis.

Tvarkingai ir išlavintai valiai vadovauja protas. Protas pasiūlo kam ir kiek verta ryžtis. Taigi ir tvirtos, išlavintos valios sprendimų vertė priklauso nuo proto sprendimų vertės. Reiktų ne kelių sakinių, o kelių tomų, kad pasakius viską, kaip geriau paruošti protą, kad jis teisingai spręstų. Visa kita palikę, šia proga prisiminkime tik vieną, kad proto ir valios spren-

mams galingiausias kriterijumas yra įsitikinimas, kad sprendžiamame pagal Dievo valią. Pabandykime trumpai pažvelgti į svarbą spręsti pagal Dievo valią. Šia tema daug prirašyta. Nekalbant plačiau pamatykime ir pasvarstykime šio kriterijumo reikšmę Kristaus motinos Marijos asmenyje. Marija tapo ir liko žmonijos istorijoje tuo, kuo ji yra per savo proto ir valios sprendimą, kurį ji išreiškė trumpu posakiu: Teesie pagal tavo žodį. Tai buvo ištarta atsakant į pažintą Dievo valią. Ta pačia mintim ir prasme mes kasdien kalbame: Teesie tavo valia. Toks Marijos nusiteikimas, kuris joje buvo nuolatinis ir pastovus, nulėmė jos amžinybę ir vietą žmonijoje. Mariją žmonės tituluoja angelų karaliene, daugybe kitokių posakių, ką tik žmogaus mintis ir žodis sugebėjo sukurti gražiausio. O jeigu Marijos valia nebūtų padariusi to sprendimo, kurį išreiškė žodžiais: teesie pagal tavo žodį, Dievas savo planams būtų parinkęs kitą asmenį Marijos vietoje. Tuo atveju Marijos niekas nežinotų, neminėtų, kaip nemini milijonų

gyvenusių prieš ją ir po jos. Mariją ne tik minime. Niekas nesugebės išmatuoti ir išreikšti to, kokios įtakos turėjo ir turi Marijos asmuo daugelio žmonių gyvenime. Ne vien poetų, menininkų, muzikų įkvėpimui, o daugelio žmonių praktiškai šios žemės gyvenimui ir amžinybei.

Gera išžiūrėję ir įsimastę į žmonijos ir atskirų žmonių gyvenimą labai ryškiai pastebime ir suprantame svarbą ir galią, ką reiškia žmogui stengtis Dievo valią pažinti ir pagal tai spręsti. Jeigu niekas nepaisytų Dievo valios, tai savaime netektų savo prasmės ir sunyktų viskas ką galime vadinti trumpu krikščioniško kilnumo žodžiu. Pabandykime pagalvoti kiek liktų asmenų, kuriuos pagrįstai vadiname kilniais, laikome šventais; kiek liktų tų darbų, pasiaukojimo, kurie tokių asmenų vykdomi vadovaujami, jeigu tuose žmonėse nebūtų nuotaikos Dievo valią statyti aukščiau už viską. Jeigu kada ir kiek tokių žmonių sumažėja, žmonija daug ko pasigenda. Dažnai maldoje kartojame: teesie tavo valia. Bandykime kuo dažniau juos tarti taip nuoširdžiai, kaip juos ištairė Marija.

† Vyskupas Vincentas Brizgys

Timor ir Angolos vargai

Revoliucija Portugalijoje, kuri nuvertė dešiniąją diktatūrą, atnešė šiam kraštui ir jos kolonijoms, ypač Angolai ir Timorui, naujas nelaimės ir kančias. Per šias teritorijas rieda komunistams ir kairiesiems Sovietų pilami dolerių milijonai papirkti ir užmokėti komunistinių pastangų ir tikslų siekimo talkininkams, kad tie kraštai būtų paversti Sovietų satelitais — kolonijomis. Angoloje ir Timore vyksta civilinis karas tarp vietinių partijų, bet tų žudynių nebūtų, jeigu komunistai paliktų šias teritorijas ramybėje ir leistų gyventojams apsispręsti patiems, ko jie nori. Sovietams komunistinių revoliucionierių kovos, Angoloje — Populiar Mo vement ir Timore — Fretilino ginkluotos gaujos, kurios be pasi gailėjimo naikina savo priešininkus, kurie nestoja į jų eiles.

Amerika reikalauja iš So-

vietų tuos kraštus palikti ramybėje, bet į tai iš anapus dėmesio nekreipama ir Helsinkio "sugyvenimo dvasios" ar detentės nebojama. Savi interesai pirmoje eilėje. JAV žvalgybos nustatyta, kad Sovietų šarvuotos automašinos ir sunkieji kulkosvaidžiai slapta iš laivų pristatyti komunistų Populiariam judėjimui, kurie išsižada, kad jis eina ranka į ranką su Sovietais. Kitomis žiniomis, rusų raketomis buvo apšaudomi kitų partijų kovotojai, kurie nenori Angoloje komunizmo. Tam kartui komunistai laiko savo rankose Luandą, bet kiti ruošiasi ją puliti. Timore (rytinė salos dalis sudaro Portugalijos koloniją, o vakarinė dalis priklauso Indonezijai) yra vos 400 km nuo Darwinio. Šie įvykiai liečia ir Australiją, nes jeigu ten išviespatautų komunistai, tai yra galimybė, kad Sovietai įrengs karo

Į V Y K I A I

— Amerikietis civil. lakūnas, 33 m., Meeker, Vietnamo veteranas, su kitu vyru samdytu malūnsparniu slapta per Austriją nuskrido į Čekoslovakiją pasiimti 4 asmenų, norėjusių patekti į Vakarų. Buvo numatyta nusileisti tik 10-čiai sekundžių į Moldavijos upės salelę, bet nusileidus truko 2 minutės, nes dar čia pat nebuvo pabėgėlių. Du pabėgėliai skuboję įlipę, 14 m. mergaitė beveik buvo įmesta, bet moteris ir jau sužeistas lakūno bendrininkas nebesukuboję įlipti, liko ten komunistų malūnei. Tai buvo baisūs momentai, kada uniformuoti komunistai į juos šaudė, kaip kokioje paukščių medžioklėje. Peršovė ir malūnsparnį. Pats lakūnas ir mergaitė irgi buvo sužeisti. Jie perskrido į Bavariją.

— Nežiūrint sunkaus Britanijos gyvenimo pavaizdavimo, kai kas ten vis dėlto pagerėjo. Namų savininkų skaičius pašoko beveik dvigubai, nuo 29 iki 52 nuoš. Automašinių leidimai pašoko nuo 162 mil. iki 175 mil. Bet smurto nusikaltimai nuo 4.000 pašoko iki 33.000.

— Papua — N. Gvinėjos ministrių šefas (premjer) Soma re priekaištuoja, kad nepakanamai gauna pagalbos iš Australijos, nes šiam kraštui šiemetams paskirta 154,5 mil. dol., t. y. nedaug kuo daugiau už 147 mil. dol. praeitais metais. Jis nori išmaldų ir iš kitų kraštų, taigi ir iš Sovietų. Ši veltui pinigų nešvaisto. Tikriausiai pareikalautų kokių "lizdų", o gal net ir karo bazių.

— Amerikoje čekų katalikai išreiškė protestą prezidentui Fordui už Helsinkio pakto pasirašymą. Jie aiškina, kad šiuo paktu Sovietams atiduodami jų užimtieji kraštai.

bazės. Timore dauguma pritaria Demokratinėi unijai (UDT), bet prieš ją žiauriu smurtu kovoja raudonasis Fretilinas. Revoliucionieriai turi rusiškų ir kinietišių ginklų. Daugelis pabėgėlių išgabenama ir iš Timoro, bet komunistai bando laivus apšaudyti. Daug ir čia kančių, ašarų ir nelaimių.

— Rugpiūčio 21 d. Adelaidėje čekai — imigrantai — pabėgėliai (nors ir negausiu skaičiumi) padėjo vainiką prie Nacionalinio karo paminklo prisiminti žuvusiems broliams laike Sovietų — Varšuvos pakto invazijos į jų kraštą 1968 m. Vienas klubo komiteto narių Hanus pareiškė, kad kai kurie politikai čia flirtuoja su socializmu. Verta prisiminti, jog invazija buvo Čekoslovakijoje bausmė už čekų socialistų bandymus "suteikti socializmui Čekoslovakijoje humanišką veidą".

ĖRIUKAS DĖKOJA VILKUI

Anapus dėkoja už pagrobimą, šiaupus už pripažinimą

Nuo šių metų pradžios ligi dabar okup. Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje vis dar nesibaigia pagyrų ir padėkų srautas Sovietų Sąjungai ir jos vadams, buvusiems ir dabartiniais. Tačiau daugiausia iškeliama šie trys "jubiliejiniai metai": 1940. VII. 21, taip vadinamasis liaudies seimas nubalsavo prašyti Staliną prijungti Lietuvą prie Sovietų Sąjungos; 1940. VIII. 3 bolševikų taryba Maskvoje "sutiko patenkinti Lietuvos prašymą". Nuo šio įvykio praėjo jau 35 metai. Pagaliau 1945 m. pavasarį baigėsi II pasaulinis karas Sovietų Sąjungos laimėjimu. Vėl "šlovingas 30 metų jubiliejus". Taigi šie metai ir bolševikų yra įvairiais būdais atžymimi: ruošiami mitingai, suvažiavimai, dainų, sporto šventės, lankomos mūsų vietos bolševikų karių kapai ir pan.

1940 m. birželio mėnesį Lietuva nustojo egzistuoti, kaip laisva ir nepriklausoma valstybė. Tai, žinoma, labai skaudė nelaimę, nesibaigianti ligi šių dienų. Iš lietuvių tautos buvo atimta ne tik tautos laisvė ir nepriklausomybė, bet buvo išplėsta ir žemė, privatus turtas, namai, atimtos žmogaus teisės. Šimtai tūkstančių lietuvių buvo nužudyti ar deportuoti Sibiran.

Ir už visas šias nelaimes lietuvių tauta turėjo ir turi dėkoti "didžiajam broliui". Ėriukas turi dėkoti vilkui, kuris jį suėdė.

Pokario meto okupuotosios Lietuvos spauda vėl pilna padėkų "didžiajam broliui". Jis vėl "krašto išvaduotojas, atstatytojas, maitintojas, šlovingasis mokytojas, didysis genijus". Lietuviai Rusijai turi vėl dėkoti už nuosavybės galutinį išplėsimą, kolchozų įvedimą, už "pagalbą respublikai kadrais" (kolonizaciją rusais), dėkoti už tai, kad okupantai rusai rekvizuoja mūsų krašto derlių ir išveža krašto gaminus. Dėkoti, kad rusai apiplėšia įvairiais kitais viešais ir suktais būdais.

Net ir mūsų rašytojai, poetai turi savo kūriniais dėkoti okupantui už tautai uždėtas vergijos grandines. Iš daugelio "padėkų" mes pacituosime punktėlį iš poeto Juozo Nekrošiaus "kūrybos" — jo sudėto himno Maskvai: "Ir teisėmis sūnų bei dukterų — ne svečio — / Mes peržengiam garbingą josios (Maskvos) slenkstį. / Didi šlovė ištart lietuviui ačiū, / Iš meilės tau, o mieste, nusilenkti... / Vainiką taurų mūsų ažuolynų

BRONIUS KVIKLYS

Mūsų specialus bendradarbis Čikagoje

/ Ir puokštę kvepiančių žalių žolynų / Tau padedam, brangi Maskva, po kojom..."

Lietuviai turi dar lankyti rusų karių kapus, gausius paminklus mūsų miestelių aikštėse ir čia kloti gėles, vainikus, dėkoti "už išvadavimą", už lietuvių nužmoginimą. Visi chorai sutartinai turi giedoti sovietiniams rusams "garbės himnus", kaip pasakutinės masinės dainų šventės metu turėjo daryti iš visų krašto kampelių suvažiavusių 30.000 dainininkų.

Bet mes nesmerkiame okupuotoje Lietuvoje gyvenančių tautiečių, kurie tai daro. Neramiai širdimi ir tik didelio vargo

verčiami, norėdami išsaugoti savo ir savo vaikų gyvybę, jie dėkoja okupantui.

Daug blogiau, kai nereikalinga dėkingumo liga mes pradeda sirgti šiame krašte gyvendami, kur niekas neverčia dėkoti. Šių eilučių autorius gerai prisimena momentą, kai, prieš ketvirtą šimtmečio atvykęs į Ameriką ir gavęs pirmosios algos kuklų čekį, pasakė ačiū jį įteikusiai fabriko savininkui. Tada jis buvo darbo draugų išbartas maždaug šiais žodžiais: "Tu niekuomet nedėkok bosui. Jis turi tau dėkoti, kad tu jam dirbi".

O tačiau lietuviai ne tik tai pavergtoje tėvynėje bet ir emigracijoje įprato dėkoti, kadareikia ir kada nereikia, kam reikia ir kam nereikia. Kaip dažnai mūsų tautiečiai, pasikvietę į savo susirinkimą koki smulkutį šio krašto valdininkėlį, dėkoja jam "už didelę pagalbą mūsų laisvės kovoje", nors šis nieko gero mums nėra padaręs ir negali padaryti, netgi to norėdamas.

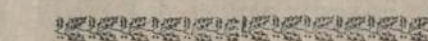
Vyskupas demonstracijoje

Daugiau kaip trisdšimt tūkstančių portugalų katalikų Bragos mieste, Portugalijoje, surengė masinę protesto demonstraciją prieš dabartinės valdžios politiką. Demonstracijos dalyviai reikalavo, kad visiems piliečiams būtų užtikrintos pagrindinės demokratinės žmogaus teisės, jų tarpe teisė nevaržomai išpažinti savo tikėjimą, kad būtų apsaugota Bažnyčios laisvė ir katalikams būtų sugrąžinta jų išlaikoma "Renascenta" radijo stotis, kurią komunistai užėmė prieš du mėnesius. Į demonstrantų minią susirinkusią pagrindinėje Bragos aikštėje, kreipėsi Bragos vyskupas de Silva. "Yra atėjęs laikas tarti griežtą Ne! visiems, kurie kėsinausi nuslopinti portugalų tautos pagrindines laisves, suvaržyti tikėjimo laisvę ir kitas pagrindines žmogaus teises", pažymėjo vyskupas de Silva. "Visa tauta turi stoti vieningon kovon už didžiuosius tautinius ir religinius idealus. Mes katalikai" — kalbėjo arkivyskupas, — kovojame prieš žmonių išnaudojimą ir todėl smerkiame totalitarinių valstybių užmojus išnaudoti žmogų. Mes prieš šinamės užsieniui paklusišios mažumos pastangom įvesti Portugalijoje totalitarinį režimą. Netikėkite jiems, kai jie žada apsaugoti Bažnyčios laisvę, nes iš tikrųjų jie kovoja prieš Dievą. Mes nesame nusistatę prieš kurią nors partiją, bet mus valdančių asmenų daromas klaidas ir jų tikruosius siekius. Apsaugokime katalikiškosios portugalų tautos suverenines teises, — pažymėjo baigdamas Bragos arkivyskupas da Silva. Išklause arkivyskupo kalbą, demonstracijos dalyviai tvarkingai nužgiavo miesto gatvėmis, kartodami šūkius: Taika, meilė, teisingumas, krikščionys nėra reakcionieriai! Baigiantis demon-

stracijai, dėja, įvyko skaudūs susirėmimai tarp katalikų ir komunistų. Spaudos agentūrų žiniomis, demonstrantams praeinant pro komunistų partijos būstinę, komunistai aštriais žodžiais pradėjo įžeidinėti katalikus. Grupė demonstrantų apmėtė komunistus akmenimis. Iš komunistų partijos būstinės pasigirdo šūviai, kurie sužeidė apie dvyliką asmenų, jų tarpe moterų ir vaikų. Buvo taip pat sužeisti du užsienio žurnalistai.

Lietuvių Diena Putname

Daugiau negu 4.000 Naujosios Anglijos lietuvių Jungtinės Amerikos Valstybėse liepos 27-tą dieną dalyvavo Nekalto Prasidėjimo lietuvių seserų centre Putname įvykusioje Lietuvių Dienoje. Ypatingą reikšmę lietuvių šventei suteikė Bostono arkivyskupo kardinolo Medeiros atsilankymas. Aukštasis svečias buvo iškilmingai sutiktas, panašiai kaip Lietuvoje buvo sutinkami vyskupai — su garbės vartais, vainikais ir bažnytine procesija. Šventasis Mišias Lietuvių Dienoje aukėjo šeši kunigai — prelatas Jonas Balkūnas, prelatas Pranciškus Juras, prel. Kazimieras Gečys, kunigas Jonas Ruokis, kun. Petras Dzegoraitis ir kunigas Jurgis Šarauskas. Mišių metu pamokslą apie kenčiančią lietuvių tautą pasakė kardinolas Medeiros. Savo žodyje kardinolas nurodė, kad komunizmo pavojus ir šiandien nėra sumažėjęs. Tačiau prievarta ir persekiojimais pagrįsta sistema negali išlikti. Ne veltui Švenčiausioji Mergelė Marija yra paskelbusi Fatimoje, kad Jos Širdis trijumfuos. Lietuva ir jos sūnūs savo tėvy-

Juozas Mikštas

AŠ NORĖČIAU

Aš norėčiau TAU šiandieną
Pasaką pasekti
Apie naktį tokią viena:
Gimto sodžiaus naktį:

Lojo šunes, draskės šunes,
Net laukai skambėjo.
Šmaikščios topolių viršūnės
Užavo sau vėjui.

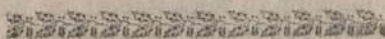
Susitikome prie klevo:
Žalio kiemo klevo.
Tu sakei: "Esu aš tavo — — —
Ar tikrai aš tavo?" — — —

Ak, trumpa naktis birželio,
Šviečianti vėl dieną.
Bet, įpuolę įklėtelę,
Srėbėm rūgštų pieną...

— Kas išveš tave ir skrynį
Pilną drobių lino? —
Delnu sau pakaušį tryniau,
Juk — tik Dievas žino — — —

Ak, ir išvežė, užplūdę
Bandos aziyatų.
Išėjau ir aš, nuliūdęs,
Į pasaulį platų.

Ir ne TAU jau man šiandieną
Pasaką šią sekti
Apie naktį tokią viena:
Tą birželio naktį.

SKAITYKITE "TEVIŠKES
AIDUS" IR KITAM UŽPRE-
NUMERUOKITE — PALAIKY-
KITE LIETUVIŠKĄ SPAUDA

nėje šiandieną neturi religinės ir kitų pagrindinių laisvių, bet ateis laikas, kada tironija baigsis ir pavergtos tautos, jų tarpe ir Lietuva, atgaus laisvę. Kar dinolas ragino pasitikėti Dievu ir Jo teisingumu ir kvietė mels-tis už Lietuvą ir jos žmones. Pamaldos už Lietuvą buvo baigtos iškilminga eiseną prie Švenčiausios Mergelės Marijos statulos, kur buvo atnaujintas lietuvių tautos pasiaukojimas Nekalčiausios Mergelės Marijos Širdžiai.

Po pamaldų kardinolas Medeiros dalyvavo Lietuvių Dienos posėdyje, kuriame pagrindinę kalbą pasakė Dr. Vytautas Vygantas, buvęs Pax Romana sąjūdžio pirm., gi meninę programą atliko Putnamo mergaičių vasaros stovyklos dalyvės paminėdamos Vyskupo Motiejaus Valančiaus šimto metų mirties sukaktį. Posėdžio metu kardinolui Medeiros buvo įteikta dovana — meniškasis Vilniaus Aušros Vartų Dievo Motinos gintarinis paveikslas.

TĖVIŠKĖS AIDAI

LIETUVOS KARALYSTĖ

Žinome, kad pirmas Lietuvos karalius yra Mindaugas, kuris karūnuotas 1253 m. Mindaugas buvo nužudytas ir užtat nieks iš jo karūnos nepaveldėjo. Lietuva tačiau nesugriuvo, bet dar labiau stiprėjo. Vytautas išplėtė jos ribas nuo Baltijos iki Juodųjų jūrų. Lietuva tuomet Europoje buvo didžiausia pajėga. Ne veltui užtat Vytautas, o ne kas kitas, šaukė Lucke Europos valdovų suvažiavimą. (1429 m.) Čia ir buvo pripažinta Vytautui karaliaus karūna. Karūnacijos laiką pasirinko pats Vytautas — Marijos Gimimo šventę, rugsėjo 8 d. Lenkai sustrugdė Vytauto karūnavimo iškilmes, bet vėliau buvo susitarę. Sakoma, kad Vytautas parinko kitą Marijos šventę karūnavimui, bet jos jau nesulaukė — mirė spalio 27 d.

Šiandien turėtume kelti klausimą, ar Lietuva buvo karalystė? Mindaugas buvo karalius, bet jis nužudytas. Ar tuo buvo nužudyta ir karalystė? — Ne. Kraštas liko karalyste, tik neturėjo karaliaus. Vytautas valdė karalystę, bet klausimas, ar jis buvo karalius? Esame įpratę jį vadinti didžiuoju Lietuvos kunigaikščiu, bet žinome, kad jis buvo nuominuotas karaliu, jam buvo skirta visi karaliaus dokumentai ir karūna, tik lenkai tą karūną užgriebė. Ar jie taip užgriebė ir karaliaus garbę ar teises?

Mes nuolaidūs žmonės ir nesiveržiam Vytautą vadinti karaliu. Jis pats savo antspauduose vadinosi Didžiuoju Lietuvos Kunigaikščiu ir nebuvo dar pasigarsinęs karališkuoju antspaudu. Europos valdovai ir popiežius, kuris tuomet karalius vainikuodavo, šią garbę Vytautui yra suteikę. Jei Austr. ministras pirm. Whitlam to nežino, tai jis tik sau daro gėdą, niekus kalbėdamas apie mūsų kraštą.

Vytauto karūnacijos dieną esame pasirinkę savo Tautos šventę. Čia yra daug prasmės. Tegu ir neįvyko pati karūnacija, bet tai primena, kad mūsų tauta verta karališkos garbės. Mes turime pasijusti karališkos tautos vaikais.

Vytautas savo karūnavimą paskyrė Marijos šventėje gal užtat, kad jis krikštijo Lietuvą. Bene jis įkvėpė tos dvasios ir savo giminaičiui Kazimierui, kuris giedojo garbę Marijai — Omne die, ir tapo šventuoju. Lietuvos dangiškuoju globėju Lietuva liko Marijos žeme, ką mes ir savo Tautos šventėje turime atsiminti.

BROLIS V. NOREIKA BAIGĖ UNIVERSITETĄ

Vladas Noreika su tėvais atvyko į Australiją vos 3 metų amžiaus. Čia užaugo, lankė mokyklą, o taip pat ir lietuvišką mokyklą Melbourne prie bažnyčios. Taip Vladas ir šiandien kalba dar lietuviškai. Toliau lankė Christian Brothers College. Čia surado jis pašaukimą ir panorėjo būti vienuoliu — broliuku. Persikėlė tuomet į kitą mokyklą Bundooroje. Ją baigęs buvo priimtas vienuoliu ir 1971 m. per Kalėdas padarė vienuoliškus įžadus. Buvo paskirtas mokytoju tai į vieną, tai į kitą mokyklą, o vakarais lankė Melbourne universitetą. Taip jį baigęs liepos 16 d. gavo diplomą ir Bachelor of Arts laipsnį. Šiais metais yra perkeltas mokytojauti į Sydney, bet grįžęs žada ruošti kunigystei.

Šaunus „Tėviškės Aidų“ Balias

Sydnėje

Rugpjūčio 16 d., šeštadienį Sydney katalikiškos spaudos mylėtojai, rėmėjai ir talkininkai vėl gausiai rinkosi (kaip kas metai) į puošnias Lietuvių Klubo patalpas Bankstowne paremti savo laikraštį „Tėviškės Aidas“.

Tarp gausiai susirinkusių baliaus dalyvių matėsi keletas svečių atvykusių ir iš tolimesnių kolonijų, o besilinksminančių tarpe sukosi „Mūsų Pastogės“ redaktorius V. Kazokas ir buvęs redaktorius dr. A. Mauragis su šeimomis, kas maloniai nuteikė ir kitus baliaus dalyvius.

Muzikos kapelai šauniai grojant, o svečiams dar šauniau besikant ir besilinksminant, apie 9 val. prasidėjo oficialioji baliaus programos dalis. ALK Kult. D-jos pirmininkas A. Vinevičius pasirodo scenoje ir trumpa kalba sveikina svečius, perskaitė ALK Federacijos pirm. V. Laukaičio sveikinimą ir neatvykus dėl užgriuvusių darbų gausumo Vyr. „T. A.“ Redaktoriui, pakvietė jo vardu tarti žodį „Ateities Žingsnių“ redaktorių kun. P. Butkų. Mūsų mielas kapelionas pasidžiaugė gausiai susirinkusiais svečiais ir linkėji mus visų redaktorių vardu užbaigė eilėraščiui.

Meninėje dalyje buvo maloni staigmena, kuomet pirmą kartą scenoje pasirodė senas „Dainos“ choro dalyvis Jonas Šarkauskas ir solo padainavo tris satyrines liaudies dainas: Juozelis mūsų, Arielkos gorčius ir Dobilėlis. Solisto laisva laikysena scenoje, gražiai nuskambėjus stiprus balsas, šio baliaus nuotakai tinkantieji dainų žodžiai ir melodija maloniai nusitebino ir puikiai nuteikė baliaus

dalyvius. Tai naujai kylantis mūsų dainos meno talentas. Sveikintina ir linkėtina, kad mūsų solistas panašiomis progomis pasirodytų dažniau. Po solisto scenoje pasirodo Sydney publikai žinomas ir laukiamas moterų duetas — ponios A. Storpirstienė ir A. Belkienė ir padainavo šias dainas: Šlama šilko vėjas, Jūreivių maršas ir Nakties keruose. Publikai nesiliaujant ploti, duetas dar padainavo — Gegužis. Mūsų solistams pianinu akomponavo visų organizacijų ir visų vienetų kokie tik bet kada veikė ir dar veikia, nenuilsta mas talkininkas Alg. Plūkas.

Vėl scenoje pasirodo baliaus šeiminkas pirm. A. Vinevičius su Parengimų Vadovė A. Skirkienė, dėkoja programos atlikėjams, o p. A. Skirkienė juos apdovanoja įteikdama ponioms puokštes gėlių, o vyrams po dovanėlę ir skelbiama turtinga loterija.

Loterijos bilietai bežiūrint buvo išplatinti ir, pravedęs loteriją A. Vinevičius p.p. A. Storpirstienė ir A. Belkienė pakvietė ištraukti laiminguosius bilietus. Loterijos vertinguose eksponatuose — fantuose dominavo dail. St. Montvydo pieštas aliejiniais dažais gamtos paveikslas. Tai švelnių spalvų, puikiai meniškai atliktas paveikslas, kurį daugelis realistinio — nemirštančio meno gerbėjų turėjo vilties laimėti. Laimingasis buvo K. Badauskas. Antras paveikslas naujai kylančios dail. A. Skeivienės paveikslas tai — realistinio ir abstraktaus meno su derinta harmonija drobėje aliejiniais dažais. Individuali — savita technika ir spalvų derinys, kas maloniai stebino nevieną žiūrovą.

Reikia pažymėti, kad šio baliaus proga savo gimtadienius atšventė net trys katalikiškos spaudos rėmėjų šeimos su savo svečiais klubo svetainėje, kas sutraukė šią proga dar daugiau publikos ir inėšė gyvumo būtent: Alf. Lingė ir Bronė Wojzen iš St. Marys ir M. Koliavienė iš Blacktown. Jų svečių buvo pilna erdvi svetainė. Lai būna pasakatinimas ir kitiems, panašiomis progomis suderinti savo šeimoms šventes.

Baliuje publikos šiais metais buvo gal kiek ir mažiau, bet kaip teko iš patikimų šaltinių girdėti, pelno mūsų laikraščiui paremti bus gal kiek ir daugiau, kaip kitais metais. Pasirodo ir šiuo atveju galioja dėsnis, — svarbu kokybė, bet ne kiekybė.

Svečiai linksmynosi ir šoko iki vėlyvos nakties. Iki malonaus pasimatymo sekančiais metais. **Bušomedia**

Kritusi Helsinkio dvasia

Nedaug laiko praėjo nuo Helsinky įvykusios vadinamos Europos saugumo konferencijos, davusios Sovietams gero pelno. Bet Vakarai jau mato, kad iš to nieko gera nesusilaukia. JAV prezidentas Ford prašo Kongreso papildomų 1.560 iki 2.340 mil. dol. lėšų atominiam apsiginklavimui, nes su Sovietais sunku tartis dėl tokių ginklų apribojimo. Jo nuomone, pati detentė pastatoma į pavojų, jeigu Sov. Rusija nenutrauks kišimosi į Portugaliją. JAV smarkiai susirūpinus Portugalijos ateitimi ir taika yra gyvybinis dalykas, tačiau, Fordo žodžiais, prieš ją pirmoje eilėje pastatoma žmo-

nių laisvė (gaila, jis tą buvo „pamiršęs“ Helsinkio konferencijoje) ir kad portugalams priklausot teisė patiems politiniai apsispręsti be smurto ir kišimosi iš šalies.

Sovietų žinių agentūra TA SS pasakė, kad yra absurdas, jog Sovietų karo laivynas yra plečiamas už ribų, reikalingų savo krašto gynybai. Pasigirsta „įrodymų“, kad Sovietų Sąjunga kartu su kitais „taiką mylinčiais“ kraštais buvo iniciatoriumi Helsinkio konferencijos. (Nėra paslapties, kam ta nelaimingoji konferencija daugiau buvo reikalinga).

„TĖVIŠKĖS AIDŲ“ BALIUS

Rugsėjo 13 d. — šeštadienį

RICHMOND TOWN HALL, MELBOURNE

Baliaus pradžia 6 val. vak.
Puikus orkestras. Gera vakarienė.
Gėrimai krautuvų kainom.

Pakvietimai \$ 6, moksleivims \$ 4.

Bilietus užsisakyti pas S. Noreiką tel. 48 7724

Mieli Tautiečiai,

Sveikinu visus, ypatingai Australijos lietuvių mūsų brangios Tautos Šventės proga. Atleiskite, jeigu mano žodžiai ir kreipimasis į Jus nebus pagal nusistovėjusią tradiciją ir nebus pagrįsti mūsų garbinga Tautos istorija. Aš noriu nukrypti nuo šio tradicinio atsišaukimo ne dėl kokio abejojimo mūsų Tautos istorijos garbingumu, reikšme ar verte, anaipol aš ją laikau labai garbinga, reikšminga ir vertinga. Tačiau aš jaučiu reikalą nusistovėjusią tradiciją sulaužyti ir iškelti vieną kitą mintį, kuri, mano nuomone, turi nepaprastos svarbos mūsų lietuviškos egzistencijos testinume šiame krašte ir visame pasaulyje. Po neseniai pasibaigusios Helsinkų konferencijos sukeltų šešėlių Pabaltijo bei visos Rytų Europos kryptimi, mūsų Tautos Šventės turėtų pasidaryti dar prasmingesnės. Pasirašymas Amerikos bei Vakarų Europos vadų deklaracijos, kuri turėtų užtikrinti dabartinių Europos valstybių sienų neliečiamumą, netiesioginiai legalizavo Lietuvos okupaciją. Tačiau mes negalime nuleisti rankų ir pasiduoti apatijai, o tikrai priešingai, turime užsigrūdinti save ir savo nuostatymuose nenuilstamai ir vieningai kovoti visomis priemonėmis prieš priemonėmis dėl savo Tautos nepriklausomybės atstatymo.

Minėdami šią mūsų brangią Tautos Šventę, negalime turėti ar jausti tautinio džiaugsmo šia proga ir šiuo metu, pakol so-

vietinis kolonijalistas mindžioja mūsų Tėvynės žemę. Kiekvienas individas turėtų rimtai susimąstyti ir labai kritiškai pažvelgti į savo asmens tautinio identiteto savybes!

Nenagrinėdamas Tautos bei Šventės istorijos, aš tik trumpai norėčiau iškelti vieną kitą mintį, kuri, mano manymu, turi atitinkamos svarbos sąryšyje su individo pareigom tautiškumo atžvilgiu:

1) Tautiškumo pareiga nesibaigia būnant tikrai asmeniškai geru individu — lietuviu, nekreipiant dėmesio į tautybės testinumą.

2) Savo tautišką egzistenciją nepateisiname vien tikrai išteigimu įvairių organizacijų, klubų ar kitokių lietuviškų institucijų, jeigu neparuošime įpėdinių, kurie tęstų darbą šiose įsteigtose institucijose lietuviškoje dvasioje.

3) Nemanau, kad įvairių klubų ar organizacijų steigėjai būtų patenkinti, kad, sakysim, po dabartinės kartos tokios institucijos liktų tikrai lietuvių kilmes žmonių bei jų svečių pasinaudojimui be jokio kito gilesnio tautinio jausmo. Šitoks rezultatas tikrai nepateisins idėto darbo ir pasiaukojimo steigiant ir tobulinant lietuvišką veiklą Australijoje.

Šito viso darbo ir triūso jūroje yra daug per dažnai paskan dinamą pats svarbiausias tau-

tiškumo dėsnių išvaidoje — išlaikyti tautišką testinumą. Mes savo organizuoto "tatiškumo" gyvenimo audringoje jūroje užsidegame savo dabartinio meto veiklos darbuose, galvodami tik apie veiklos pasekmes artimiausioje ateityje, išviso nepagalvodami apie tolimesnės ateities veiklos rezultatus ir pasekmes tiek organizacijose, kuriose mes dirbame ar dalyvauname, tiek bendrai lietuviybės išlaikymo dirvonuose. Neapgaudinėkime savęs nei kitų, teigdami atatinamais momentais, kad mūsų pasirinktoje lietuviškos organizacijos veikloje lietuvių kalba ir bendrai lietuviškumas nebūtinai turi būti statomas pirmoje vietoje. Aš šituo atveju norėčiau pasakyti, kad nebūkime tokie naivūs. Kokiu tikslu ir kokiam reikalui mes organizavomės į lietuviškas organizacijas? Kokie turėtų būti pagrindiniai tikslai tų organizacijų? Kodėl mes jose taip sielojamės tiek darbu, tiek aukomis? Kodėl mes neišjungėm į vien tikrai vietines australiškas organizacijas, o vis dėl to sukūrėm ir ieškom lietuviškų? Kodėl gi mes įdedam tiek daug asmenišką laiką ir pastangų lietuviškai veiklai, o taip mažai dėmesio tekreipiame į savo darbų ir pastangų testinumą? Kodėl mes esame tokie nepastovūs savo užsimojimuose, dirbame triūsiam lietuviškų organizacijų baruose, o taip mažai dėmesio tekreipiame į savo vaikų bei ben-

drai lietuviško jaunimo lietuvišką auklėjimą?

Dar būtų galima paklausti visą eilę klausimų nukreiptų į lietuviškos veiklos dirvonus ir ieškoti atsakymų. Manau, kad atsakymai nebūtų visuomet vienodi, tačiau jeigu mes būsime teisingi sau ir nebandysime save apgaudinėti, prieisime tikrai vienos išvados, kad esame šiek tiek paklydę savo lietuviškumo išlaikymo laukuose ir nevisuomet mokame nustatyti dar bū bei veiklos svarbumo pirmenybes.

Gerbiami tautiečiai, šios mūsų brangios Tautos Šventės proga, kviečiu visus susimąstyti ir nuosaikiai apgalvoti mūsų lietuviškos veiklos reikšmę, darbų bei užsimojimų eigos svarbumą ir pirmumą. Norėčiau ši savo atsišaukimą Tautos Šventės proga užbaigti su mūsų iškilaus rašytojo — poeto mintimis, nors ir ne visai jo žodžiais:

Kol laikas, o broli, sėk lietuvišką grūdą ir jo neapleisk!

Tuomet, kai derlius lietuviškumą praras, jau bus per vėlu!

A. P. Šimkus

Krašto Valdybos Pirmininkas

Tėviškės Aidų prenumeratorų reikalai: TĖVIŠKĖS AIDŲ prenumeras Melbourne prieš ir po lietuviškų pamaldų šventoriuje priima V. Zemaitis.

Kitų vietovių mūsų prenumeratorius prašome prisiųsti prenumeras, arba įmokėti platinėjams. Metinė prenumeratorų kaina \$ 11, T. A. Garbės Prenumerata — \$ 15.

DR. GRIGAS VALANČIUS

ŽEMAIČIŲ DIDYSIS

VYSK. M. VALANČIUS JUBILIEJŲ TRIKAMPY

ŽEMAIČIŲ GANYTOJO KAIMENĖS — PARAPIJOS

Tik 12 kilometrų iš Palangos į rytus pažiūrėję atvykstame į apskrities seną miestą Kretingą, abiejose Akmenės upės pusėse išsistačiusią. Nuo XV šm. Kretinga buvo valdovinis dvaras mainais už gudišką Svisločiaus dvarą atitekęs Katkevičiam, kurie Kretingą kaip miestą ir vienuolių bernardinų centrą labai ankstyvai, nuo 1603 metų iškėlė. Čia ilgai buvo į Prūsiją išvežamų prekių sandėliavimo stotis su privilegijomis. Vėliau į užkurius Kretingon atėjo Sapiegos, vienas jų vedus Katkevičaitę, kol Masalskių turtais praturtintą dvarą užvaldė ta giminė. Vėl vedybų keliu atiteko Potockiam, kurie pardavė Platonui Zubovui, o šis Tiškevičiam, kurie ir išvaldė iki paskutinių laikų. Pirmąją bažnyčią čia pastatė garsusis karvedys (Salspilio mūšio su švedais 1605 metais laimėtojas) Jonas Karolis Katkevičius 1602 metais. Jis iš kaimyninės Prūsijos sklindančiam protestantizmui atsverti čia įkurdina bernardinus — pranciškonus. Didikas aprūpino juos žeme, pastatais, lėšom pragyventi ir puošnia bažnyčia, iš Švedijos atgabentais brangiais vargonais, "ligšiol tebegraudenančiais žmonių širdis" (Valančius). Kaip ir salantiškius labai išretino kretingiškius nelemtas 1710 metų maras, švedkarių pasėkoje siautęs. Šv. Antano ir Parcinkulio atlidai visad Kretingon sutraukdavo daugybę žmo-

nių. Bernardinai nuo pat įsikūrimo čia užlaikė gerą ir gausiai lankomą mokyklą, o jėzuitų ordiną 1773 metais uždarius, čia įkurta vidurinė mokykla, kurią kasmet lankydavo per 300 mokinių, ir kurioje mokė vėliau vietos kapinėse pasilaidojęs garsusis Pabrėža. Bolševikmečio išvakarėse Kretingoje prisiėkė per 50 vienuolių, užlaikiusių gimnaziją, tvarkiusių parapiją. Po didelio gaisro 1908 metais miestas vėl atsistatė, bet po II pas. karo vėl buvo sunaikintas, ir tik naujai perplanavus atstatomas. Prie didžiojo bažnyčios altoriaus yra anga į požemius, tartum katakombas, kuriuose matai suirusius karstus, kaukolių, o šone — Katkevičių, Tiškevičių ir kitų didikų aptrūnijusius karstus. Tie požemiai nėra kaip reikiant ištirti. Nežinoma kada kodėl ir kieno sustatyta masiškai nužudytų ar badu — maru mirusių vienuolių kūnai. Atrodo, jie gyvi čia buvo užmūryti. Dėmesio vertas pranciškonų įrengtas "Liurdas" ir pensininkam amerikonom pastatyti šv. Pranciškaus Namai. Vienuolyno kieme ant stulpo ilgai išsilaikė pirmasis Lietuvoj saulės laikrodinis.

9 km į pietryčius yra bažnytkaimis Jokubavas, Kretingos filija, kurios bažnyčia paskutinio karo metu sudegė ir žmonės pamaldų čia nebeturi. Iš čia mum tenka suktelti kairėn į Karteną, gulinčią žemame slėnyje,

bet prie aukšto Minijos kranto. Tai labai sena, kadaise Ceklio sričiai priklausiusi vietovė. Po Sapiegų Karteną valdė grafais titulavęsi Nagurskiai, o po jų — Plateriai. Reformatai anksčiau už katalikus 1611 metais čia pasistatė bažnyčią. Tik vėliau vysk. Jurgis Tiškevičius prašė Sapiegas pertvarkyti pernelyg didelę Salantų parapiją, įkuriant karteniškę 1634 metais, kuri valančmetį pasiekė 5368 parapijonų skaičių ("Klebonije ta skaitos tarp geriausiu, tur želantes pievas ir gieras dirvas"). Dabartinę Kartenos bažnyčią vysk. Beresnevičius pašventino 1881 m.

Kartenos srities pietryčių trikampy randame net tris bažnytkaimius — parapijikas: Budrius su įdomia medinės gotikos bažnytele, buvusią Gargždų filiją Mikoliškius su apvalių rąstų lentomis apkalta bažnyčia ir nuošialioje — miškingoje vietoje, Kartenos — Plungės puskely, trijų bažnyčių statytojo prel. Pukio įkurtus Pakutavėnus. Dievas išsaugojo karo metu Plungę nuo sunaikinimo ir jos klebonas prel. P. vykdydamas padėkos pasižadėjimą savo lėšomis pastatė ant Stropaus dovanotos žemės mūrinukę Pakutavėnų bažnyčią. Ją vysk. Borisevičius 1943 m. pašventino, parapijikai atskeldamas po kelis kaimus iš Kartenos, Plungės, Kulių bei Šateikių parapijų.

17 km į pietvakarius nuo Plungės privažiuojame Kulių, kurių žemės iš seno priklausė Plungės seniūnam. Vienas jų, — Stanislovas Vainius, — 1644 metais čia pastatydino šv. Stanislovo vardo bažnyčią. 1750 metais kitas seniūnas Karpis bažnyčią atstatė ir plun-

(Tęsinys iš praeito T. A. Nr.)

Birželio 21 d., šeštadienio rytą, savaitę prieš rinkimus, Ho barto lietuviai, susitarę su liberalų partija, surengė Launcestone, atvirame ore, viešą prieš rinkiminę demonstraciją — mitingą ir paminėjimą 1941 m. birželio 13-14 d. Sibiran ištremtųjų Pabaltiečių. Dalyvavo Launcestone lietuviai, latviai, estai, lenkai, čekai ir kit. Hobartiškis Kantvilas atsivežė virš tuzino plakatus su įvairiais šūkiais. Po eisenų gatvėmis su plakatais, visi vėl grįžo ton pačion vieton, ir čia prasidėjo kalbos. Kalbėjo U.T.G. kandidatė Dr. K. Petrowsky, indep. kandidatas, vaistininkas Paul Kent, liberalų kandidatas pul. leit. K. Newman, Australijos Lietuvių B-nės pirmininkas Šimkus, Fed. senatorius Peter Rae ir kit. Visi kalbėtojai pasmerkė rusų imperializmą, Pabaltijo tautų užgrobimą, darbiečių vyriausybės pripažinimą tų tautų rusams ir išpėjo australus budėti, nes darbiečių vyriausybės bičiulystė su komunistiniais kraštais per toli nuėjusi. B-nės pirm. Šimkus plačiai nušvietė Pabaltijo valstybių įjungimą Sov. Rusijon, 1941 birželio 13-14 d. deportacijas Sibiran ir t.t.

Senatorius P. Rae savo kalboje pakartojo tą, ką jis savo ankstyvesnėse kalbose pažadėjo. Bet dabar jis turįs įgaliojimą iš opozicijos liberalų vado Mr. Fraser, kad liberalų vyriausybė panaikins darbiečių vyriausybės pripažinimą Sov. Rusijai Pabaltijo valstybes. Vakare len-

Kaip vyko Bass rinkimai

St. Virbickas

kai savo salėje suruošė pro liberalų kviestinį kabare. Buvom pakviesti ir mes, lietuviai. J. Kru tulis parūpino mums geron vieton lietuvišką stalą. Į tą kabare susirinko Launcestone liberalų viršūnės, senatorius P. Rae, liberalų kandidatas pulk. leit. Newman su žmona. Juodu su žmona priėjo prie mūsų lietuviško stalo, su kiekvienu susipažino asmeniškai, išgėrė su mumis po stiklėlį. Mes jam linkėjome per galės sekančios savaitės rinkimuose, o jis mums pažadėjo jei bus išrinktas, ginti Fed. parlamente mūsų Pabaltiečių reikalus. Tą patį vakarą nemažą emigrantų įstojo liberalų partijon ir parėmė finansiniai aukomis.

Rinkimų savaitę Launcestone vėl atsirado abu vadai: min. pirm. Whitlam ir Opozicijos vadas Mr. Fraser, Launcestone priemiestyje, "Invermay", kur buvo darbiečių lizdas, buvo entuziastiškai sutiktas 500 žmonių minios. Tuo tarpu, min. pirm. Whitlam, suruoštoje spaudos konferencijoje, pažadėjo Launcestonui "Gulbės pieną": įsteigti Launcestone aukštąją jūrinių mokyklą, praveisti By-Pass naują plentą ir kitų gėrybių. Bet nelaimei jis užkliuvo į Launceston Matriculation Student College, kur 750 studentų jį sutiko šaukdami, švilpdami, nešdami proliberališkus ir anti darbiečių plakatus. Studentas

John Horak paklausė min. pirm. "Koks buvo Jūsų tikslas pripažinti Pabaltijo valstybes Sov. Rusijai, neatsiklausus Australijos ir Pabaltiečių žmonių"? Tada min. pirm. atsakė, kad Pabaltijo valstybės pradėjo egzistuoti tik nuo 1919 — 1939 metų, ir prieš tai jos buvo švedų, rusų ir lenkų valdomos. Laike nepriklausomybių metų jos buvo valdomos fašistinių vyriausybių. Tada pakilo mokytojas McGlynn pareikšdamas, kad Pabaltijo valstybės nebuvo fašistinės ir min. pirm. nežino tų kraštų istorijos. Mr. Whitlam įsikarščia vęs paklausė mokytojo, ar jis yra tos College mokytoju ir ką jis dėsto. Mokytojas McGlynn atsakė jam, kad jis yra tos College mokytoju ir dėsto Studentams istoriją ir geografiją. Jis yra baigęs Anglijoje 3 universitetus, buvęs 2 metus rytų Europoje. Tuomet min. pirm. atsakė, kad mokytojas McGlynn neturėtų klaidinti studentų savo pamokomis ir kad jam turi būti gėda būti tos College mokytoju.

Tada mokytojas davė min. pirm. 3 dienas viešai spaudoje jo atsiprašyti už jo profesijos įžeidimą. Iš čia ir užvirė didžioji košė. Tuoj visoje Australijoje, pasipylė laikraščiuose įvairių straipsnių apie Pabaltijo valstybes. Sydney "Morning Herald", liepos 1 d. įsidėjo Pabaltijo valstybių žemėlapi ir straipsnio antrašte klausia: "kuris teisingas, min. pirm. ar mokytojas"? Sydney universiteto prof. Dr. King

pasakė, kad mokytojas buvo teisingas. Kitas prof. Henry Myer pasakė, kad mokytojas ir min. pirm. pasiūlė kaip vaikai. Abu profesoriai, pagal Enciklopediją "Britanica" trumpai peržvel-

(Nukelta į 6 pusl.)

KAROLIS MARKSAS PAKRIKŠTYTAS

Tėvų jėzuitų Teologijos — Filosofijos Instituto Zagrebe Jugoslavijoje leidžiamas žurnalas "Obnovljeni Zivot — Atnaujintasis Gyvenimas" paskelbė idomų Tomo Veres straipsnį apie Karolio Markso krikštą. Autorius pateikia visą eilę istorinių — biografinių duomenų apie Karolio Markso ir jo tėvų religinį gyvenimą.

Karolis Marksas — rašoma straipsnyje — priklausė protestantų krikščionių Bažnyčiai, nes jo žydų kilmės tėvas jau 1817 metais perėjo į krikščionybę, gi motina, kuri taip pat buvo žydų kilmės — pasikrikštijo 1825 metais. Pats Karolis Marksas buvo pakrikštytas 1824 metais ir 1831-35 metais mokymasis gimnazijoje, lankė religijos pamokas, buvo konfirmuotas pagal protestantų Bažnyčios nuostatus ir religiniai susituo-kė su Jenny von Westphal. Savo religinius įsitikinimus Karolis Marksas patvirtino ir vėliau, griežtai prieštaraudamas tiems, kurie religinės laisvės teisę nelaikė pagrindine žmogaus teise ir policinėmis priemonėmis bandė ją varžyti.

giškė filija padaryta parapija dargi su puspenkto tūkstančio parapijonų, kurių skaičius priaugo net iki 7000, padarydamas Kulius viena didžiausių Telšių vyskupijos parapijų. Dabartinę gražią mūro bažnyčią, su ažuolinėmis grindimis ir iš kietmedžio piaustytais altoriais, Oginskiam remiant pastatydino paskutiniai klebonai Jarulaitis ir Durskis, o vysk. Karevičius 1918 m. pašventino. Šioj Rietavo dekanato parapijoje 1898-1901 m. vikaravo Tumas — Vaižgantas, po kurio čia draudžiamąją spaudą uoliai platino kun. Sleivys, o liaudies švietimu ypač pasižymėjo kun. Skrodskis. Kuliškių kilmės yra Butkų Juzė ir Juoz. Tarvydas — Žagaras, pastarojo tėviškė — prie Mikoliškių. Prie Žemaičių plento tarp Rietavo ir Gargždų yra vidutinio dydžio Endriejavo parapija ("Klebonas isztenk duonas lig naujos, parakvije giera").

Keletą kilometrų atstu, Gargždų neprivažiavus, Volmerio dvaro žemėje pastatyta Vėžaičių filijos bažnytelė, iš kurios bolševikai, ne iš šio ne iš to, kirviu išlupo stipriai altoriuje pritaisytą šv. Kazimiero paveikslą, barbariškai išniekindami šventovę.

Prie Minijos krantų, abi pusės sujungtos dideliu tiltu, yra senas pasieninis paprūsinis Gargždų miestas su didele parapija. Apylinkės žemės priklausė seniūno Kęsgailos ir vėliau didikų Vainių, Goštautų, Oginskių dvaram. Nė vienas iš jų čia, kaip pasieniniame punkte, puošnesnių palocių nesistatė ir vargu patys ilgiau gyvendavo, išskyrus gal tik surusėjusį vokiečių baroną Roenne, po 1831 metų sukilimo čia atsikrausčius. Jau Vazų laikais, apie 1600 metus, Gargždai įgyjo miestiškas turgų ir mugių privilegijas, kurias vėliau rusai susiaurino, miesto žydus už kontrabandą bausdami. Čia ruslaiky kontraban-

da bujojo, o ir už pinigus pervedinėjimai per sieną buvo dažni. Per čia Amerikon lietuviai bėgdavo nuo rusų kariuomenės tarnybos ir knygnešiai turėjo gyvą telkimosi punktą. Čia gimė ir žymusis kanauninkas Mykolas Vaitkus, poetas, daugelio knygų rašytojas. Pirmąją bažnyčią Gargžduose pastatė Vainius 1590 metais, kuri iki 1613 metų išbuvo Palangos filija. Valančmety baronai Renai šalia medinės bažnyčios pastatydino erdvią mūro koplyčią su rūsiu — mauzoliejum. Rietavo dekanatui priklausanti parapija su Vėžaičių filija išaugo iki 7000 parapijonų, bet paskutinio karo metu apdegusi bažnyčia tik provizoriškai teatsistatė. Klebonui J. Pletkui po vyskupo Maželio mirties išvykus 1966 m. į Telšius vyskupauti Gargždai vos besilaiko pirmąją aukštumoję.

Į Švėkšno pusę keliaudami užkliūvame už rietaviškių Oginskių Veviržėnų valdos su 1639 metais čia pirmukart statyta bažnyčia ir buvusią Rietavo filiją 3500 parapija ("Parakvije turtinga, suteik kunegams ką reikient"). Paskutiniu metu Švėkšnos dekanatui priskirta parapija persirito per 5000. Laisvamety Veviržėnai buvo valsčiaus centru. Iš čionykščio Padumblių kaimo yra kilęs buvęs Žemaičių vyskupas Gasparas Felicijonas Cirtautas. Trumpu šuoliu iš čia atsirandame vakariausiame Tauragės apskrities pakrašty Švėkšnoje, net 50 kilometrų nuo apskrities miesto. Pranaši švietimo ir administracinio atžvilgiu, pilna sena gimnazija, dekanato centru, valsčium ir nuovada. Vietovė dėl nuolatinių kryžiuočių teriojimų tepradėjusi augti ir vystytis tik po Melno taikos 1422 m. Jau iš 1509 metų seniūno Kęsgailos bažnyčios įkūrimo akto matyti, kad Švėkšna anuomet turėjo 12 smuklių, dvarą ir miestelį, pro

kurėjo gyvi vieškeliai į Klaipėdą, Tilžę ir Varnius. Liublino unijos 1569 metais Kęsgailos vienturtė duktė už Zavišos ištekdama gavo Švėkšną kraičiu. Pusšimtį metų vėliau Švėkšną perėjo vokiškam tijūnui Krišpinui — Kiršteiniui, kuris 17-jo amž. vidury čia įsteigė stambų stiklo fabriką ir popieriaus dirbtuvę, abi laikomos pirmom pramonės įmonėm Žemaitijoje išvis. Švėkšnos valdos perėjo kitam vokiečiui Denhofui, karaliaus Sobieskio dvariškiui, po to — Oginskiam ir pagaliau — grafam Plateriam, išvaldžiusiems žemes iki pat 1944 metų. Carų laikais Švėkšnai kaip ir Gargždam, kaipo pasieniniam miestam, neleista augti ir vystytis. Abu liko tik vidutiniškais žydiškos pasieninės prekybos miesteliais, nors ir turėjo gan stambių miško, arklių, odos pirklių. Idomu, kad ir bažnytinė valdžia į pasienį mažą tekreipdavo dėmesį. Pirmoji Švėkšnos bažnyčia net pusantro šimtmečio išbuvo nešventinta, kol vysk. Parčevskis ją 1652 metais atvykęs pašventino. Parapija išaugo į virš 8000 sielų. Čia labai ilgai (1898-1937) klebonavęs prel. Julius Maciejauskis Švėkšną su jos labai gerai organizuota gimnazija ir brangia — puošnia gotikos bažnyčia, labai iškėlė. 1905 metais baigęs savo gražuolę dvibokštę jis dar ilgus metus nesiliovė ją visaip gražinės ir puošęs, vietos grafam Plateriam ir Amerikoj gyvenantiems švėkšniškiams ir nebūtinai švėkšniškiams duosniai aukojant. Sako, kad sufraganui Cirtautui šventinant bažnyčią 1905 metais, ten Maciejauskis surengęs tokias šaunias iškilmes, kokių nė vienas vyskupijos klebonas prieš tai ir po to negebėjęs suorganizuoti. O ir žmonių suplaukė kaip į "Didžiąją Kalvariją", keliolika gal ir keliosdešimt tūkstančių.

(Bus daugiau)

Adelaidės kronika

● Vilniaus Operos solistės Nijolės Ambrazaitytės viešas koncertas lietuviškų dainų ir operos arijų buvo suruoštas Adelaidės Town Hall rugpjūčio 29 d.

● Laisvės Kovotojų Partizanų minėjimą Adelaidės Lietuvių Namuose suruošė Lietuvos Atgimimo Sąjūdžio valdyba rugpjūčio 31 d. Buvo įdomi programa, o "Vaidilos" teatras pastatė vieno veiksmo vaidinimą, režisuojant J. Venclovavičiui.

● Tautos Šventės minėjimo išvakarėse Moksleiviai Ateitininkai Lietuvių Katalikų Centre, rugsėjo 6 d., 7 val. vakare, ruošia tradicinį, kasmetinį Jaunimo Talento Vakarą. Įėjimas aukomis. Visus Adelaidės ir apylinkių lietuvius nuoširdžiai kviečia dalyvauti šiame jaunimo renginyje.

● Tautos Šventės minėjimą ruošia ALB Adelaidės valdyba rugsėjo 7 d. Iš ryto vėliavų tradicinis pakėlimas Lietuvių Namų kieme ir Lietuvių Katalikų Centre. Iškilmingos pamaldos, organizacijoms dalyvaujant su vėliavomis, 11 val. šv. Kazimiero šventovėje. Minėjimas 3 val. po pietų Lietuvių Namuose, kur dainomis pasirodys jungtinis abiejų savaitgalio mokyklų choras, išgirsime ir Lituanian chorą.

● "Žilvino" tautinių šokių metinis koncertas ir balius Lietuvių Namuose, rugsėjo 13 d.,

7.30 val. vakare. Gros Echo orkestras, stalai padengti su užkandžiais. Įėjimas \$ 4, pensininkams ir moksleiviams \$ 2.

● E. Varnienei vadovaujant ir kitoms ponioms talkininkaujant, Lietuvių Katalikų Centre buvo suruošti pietūs rugpjūčio 24 d., kurių visas pelnas paskirtas jaunimui, vykstančiam į Kongresą.

● "Kūrybinis Pavasaris" — tai šių metų Literatūros, Dainos ir Muzikos Vakarų, kurį kasmet ruošia Ateitininkai Sendraugiai ir jis vyks Lietuvių Katalikų Centre rugsėjo 20 d. Ateitininkų Sendraugių pirmininkė p. E. Varnienė jau buvo sušaukusi valdybos susirinkimą aptarti renginio ruošą. Programoje pasirodys ir Lituanistinių kursų jaunimas.

— **Muenchenas:** Bavarijos krašto, Vakarų Vokietijoje, vidaus reikalų ministerija suteikė politinį prieglobstį penkiems Čekoslovakijos piliečiams, kuriems pavyko slapta pereiti čekoslovakų — vokiečių sieną. Pabėgėlių tarpe yra du sporto treneriai Eva ir Vaclovas Hosman, kuriems Čekoslovakijos valdžia buvo uždraudusi dirbti sporto srityje.

Kaip vyko Bass rinkimai

(Atkelta iš 5 pusl.)

gė Pabaltijo valstybių nepriklausomybės tarpą. Juodu paminėti, kad tuo laiku nepastoviausios vyriausybės buvo tik Latvijoje ir Estijoje. Lietuvoje buvo nepastovi vyriausybė tik nuo 1926-1929 m., kada prof. Voldemaras padaręs perversmą valdė Lietuvą su "Geležinio Vilko" organizacija 1929 m. Voldemarą nuvertus, jį areštavus, Lietuva ėjo normaliu, demokratiniu keliu. Apie Smetoną visai nemini.

Bet štai, pažiūrėkime ką rašo kiti laikraščiai, ypatingai apie Lietuvą. Liepos 2 d. Launceston dienraštyje "The Examiner", laiškas redaktoriui pavadintas Baltic "Betrayal". Čia prof. J. B. Polya rašo: "Lietuva turi ilgesnę nepriklausomybės istoriją, negu Australija. Bet lygiai, Latvijos ir Estijos 20 metų nepriklausomybės laikotarpis yra ilgesnis, negu kurios nors Afrikos juodųjų tautų, garbinamų Canberros marksistų. Pabaltijo valstybės nebuvo daugiau fašistinės kaip Whitlam vyriausybė, kuri yra valdoma visai žmonių nerinktų komitetų, saldžių sekretorių ir kitų darbiečių partijos gauleiterių".

Tos pačios dienos laikraštyje, R. Venclovas rašo: "Min. pirm. Whitlam mėgina perrašyti istoriją. Mes žinome, kad Hitlerio Vokietija ir Sov. Rusija per rašė savo ir kitų tautų istorijas. Kiekvienas Europos aukštesnės mokyklos mokinys ir Australijos istorijos studentai turi žinoti, kad Lietuva ne tik nebuvo kaip atskira valstybė, bet buvo didesnė karinė pajėga 13-15 šimtymetėje Europoje. Pasirodo, kad Mr. Whitlam nėra matęs pagrindinės istorijos atlaso, kur Whetons History Teaching Atlas, by C. K. Brampton, A. M. B. Litt, kur lapuose 13, 14 ir 16 parodo, kad Lietuva, kaip atskira nepriklausoma valstybė, vienu laiku tęsėsi nuo Baltijos iki Juodųjų Jūrų".

Tai tik prasideda pradžia laiškam ir straipsniams. Min. pirm. Whitlam, mokytojo McGlynn neatsiprašė už jo ižeidimą, tad Tasmanijos mokytojų Federacija, iš mokytojų McGlynn pusės, padavė min. pirm. Whitlam Aukščiausiam Tasmanijos Teismui, už jo kaip mokytojo profesijos ižeidimą.

Teisme min. pirm. turės įrodyti, kuris iš jų geriau žino ge-

JAUKIOS VESTUVĖS HOBARTE

Gegužės 17 d. Hobarto St. Joseph's bažnyčioje Dr. Jūratė Kantvilaitė ir Patrick Flanagan susijungė bendram gyvenimui. Jūratė hobartiškiams labai gerai pažįstama. Tur būt nė vienas lietuviškas parengimas nepraejo be jos dalyvavimo ar skambinant pianinu, ar šokant tautinius šokius, ar deklamuojant.

Prieš porą metų, labai sėkmingai baigusi medicinos fakultetą ir po to lankydama Naujojoje Guinėjoje, sutiko Patrick taip pat hobartiškį, kuris, baigęs ekonominius mokslus, kurį laiką pašventė N. Guinėjoje padamas neprivilegiuotiems. Abu

iš prigimties būdami idealistai, greitai surado bendrą kalbą, bendrus planus ir draugystę, kuri juos privedė prie altoriaus.

Jungtinių metų giedoto St. Joseph's bažnyčios chorėlis, kuri Jūratė sekmadieniais per vienas Mišias palydi vargonais.

Po to sekė jaukios vaišės "Windjammer" restorane dalyvaujant ne tik nemažam artimųjų ir draugų skaičiui iš Hobarto, bet ir iš Sydnėjaus, Melbourne, Launcestono, Burnie ir Queenstowno. Tarp gautų daugybės sveikinimo telegramų, buvo keletas ir iš Lietuvos.

Laimingiausios jiems ateities ir visų jų idealų įgyvendinimo!

V. V.

KATALIKIŠKAME GYVENIME

— **Roma:** Šventųjų Metų Centrinis Komitetas praneša, kad stebuklingasis Švenčiausios Mergelės Marijos "SALUS POPULI ROMANI" — "Romos gyventojų gelbėtojos" paveikslas, garbinamas nuo senų laikų Santa Marija Maggiore — Didžiojoje Dievo Motinos Bazilikoje, Marijos ir Dangų Paėmimo šventės išvakarėse buvo iškilmingai perkeltas į švento Petro baziliką, Marijos ir Dangų Paėmimo šventėje prie šio paveikslą Popiežius Paulius VI-sis aukojo šv. Mišias, dalyvaujant tūkstančiam maldininkų.

— **Roma:** Šventųjų Metų Ju biliejaus proga į Romą atvyko dvi didelės maldininkų grupės iš Lisabonos arkivyskupijos Portugalijoje. Šventųjų Metų Komitetas praneša, kad rugpjūčio 15-18 dienomis į Romą atvyko dvi Šventųjų Metų maldininkų grupės iš Titova vyskupijos Jugoslavijoje. Rugsėjo pradžioje Romoje laukiama didelė Šventųjų Metų maldininkų grupė iš Šveicarijos, kurią sudarys apie 2.000 asmenų.

— **Vatikanas:** Popiežius Paulius VI-sis paskyrė arkivyskupą Guido Del Mestri nauju Apaštaly Sosto Nuncijum Vakarų Vokietijoje. Arkivyskupas Del Mestri iki šiol Apaštaly Sostui atstovavo Kanadoje. Penkiolika metų buvęs Apaštaly Sosto Nuncijus Vakarų Vokietijoje arkivyskupas Corrado Bafile yra paskirtas Šventųjų Skelbimo Kongregacijos Pro-Prefektu Vatikane. Nauju nuolatinio Apaštaly Sosto stebėtoju prie Jungtinėm Tautom priklausančios UNESCO Organizacijos yra paskirtas prelatas Frana.

TOBULI CARL ZEISS AKINIAI

VOKIEČIŲ DIPLOM. OPTIKAS

Geradarę

P. BRONĖ ŽILINSKIENĖ

sveikindami Vardo Dienoj linkime tvirtos sveikatos ir gausios Dievulio palaimos.

Dėkingi —

Adelaidės Šv. Kazimiero Lietuvių Parapijos Taryba,

Adelaidės Lietuvių Katalikių Moterų Draugija,

Adelaidės Šv. Kazimiero Lietuvių Mokykla.

TĖVIŠKĖS AIDAI SAVAITRAŠTIS

18 Henry St., Kensington, Vic. 3031. Tel. 33 2355

LEIDŽIA AUSTRALIJOS LIET. KATALIKŲ FEDERACIJA

Redaguoja Redakcinė Komisija. Vyr. redaktorius kun. Pr. Dauknys. Korespondencijas ir straipsnius siųsti šiuo adresu: Tėviškės Aidai, 18 Henry St., Kensington, Vic. 3031

Prenumeratos kaina metams 11 dol. Kituose kraštuose 13 dol. Atskiras numeris — 30 centų. Skelbimai už skilties vieną colį \$ 1.50. Nuolatiniams skelbėjams daroma nuolaida. Už skelbimų turinį neatsakoma. Redakcija straipsnius ir korespondencijas taisy savo nuožiūra. Prenumeratą siųsti šiuo adresu:

TĖVIŠKĖS AIDAI, 18 Henry St., Kensington, Vic. 3031

MELBOURNAS

TAUTOS ŠVENTĖS

MINĖJIMAS

Tautos šventės minėjimas Melbourne įvyks sekančia tvarka:

Rugsėjo 7 d., sekmadienį, 12 val. Iškilmingos pamaldos šv. Jono bažnyčioje, East Melbourne. Organizacijos dalyvauja su savo vėliavom, skantai uniformuoti.

Po pamaldų 2 val. p.p. pietūs Lietuvių Namuose.

Iškilmingas minėjimo aktas 3 val. p.p. Lietuvių Namų koncertų salėje. Kadangi šiais metais Pietų Amerikoje vyksta 3-čias Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresas, todėl Apyl. Valdyba paprašė mūsų jaunimą praveisti šį Tautos šventės minėjimą.

Kviečiame visus gausiai pamaldose ir minėjime dalyvauti. Jūsų visų dalyvavimas bus mūsų jaunimui paskatinimas dirbti Lietuvos labai saugojant lietuvių tautos tęstinumą visiems amžiams.

Ta pačia proga per minėjimą prisiminkime Tautos Fondą, Solidarumo mokestį ir paremkime mūsų jaunimo atstovus, kurie vyksta į Jaunimo Kongresą.

ALB Melb. Apyl. Valdyba

SYDNEJUS

RAMOVĖNŲ ŽINIAI

Skyriaus valdyba praneša, kad valdybos nariui p. Vyt. Mickevičiui iš valdybos pareigų dėl sveikatos pasitraukus, į valdybą pakviestas pirmas kandidatas p. Mykolas Zakaras, kuris sutiko Kultūros ir pareigų Vado-vo pareigoms nuo š. m. rugpjūčio 10 d.

Valdybos sekretoriui P. Zarembei išvykus ilgesniam laikui pasižvalgyti į Europą ir kitus kontinentus, jo pareigas laikinai eina valdybos išdininkas Ad. Laukaitis.

Primename neapsimokėjusiems skyriaus ramovėnams nario mokestį, kad remiantis LKVS "Ramovė" Statutu 14 straipsnis raidė c, nesusimokėjusieji nario mokesčio už paskutinius du metus, gali būti išbraukti iš skyriaus narių sąrašų. Nario mokestį galima susimokėti pas kiekvieną valdybos narį, o sekmadieniais Spaudos Kioske prie bažn. pas ram. A. Vinevičių.

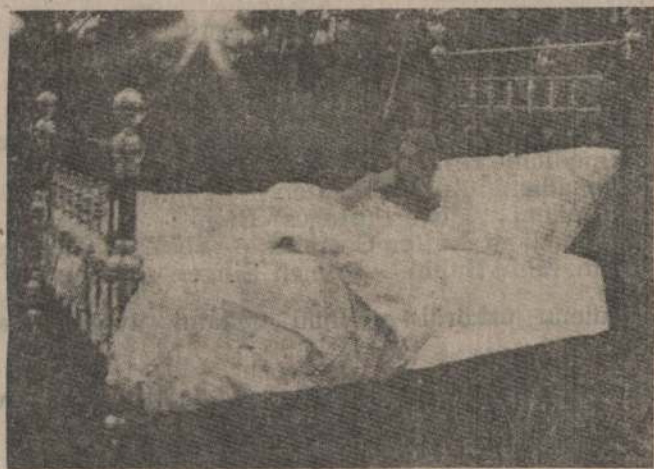
LKVS "Ramovė" Sydney Skyr.

Sugedus Jūsų T. V., radio ar kitam elektriniam aparatui — sąžiningai ir prieinama kaina pataisys —

J. Krasauskas, 29 Camdon St., Pascoe Vale. tel. 35 5059.

ASTRON ELECTR. SERVICE

Pabusk su Kimptons DOONA

Skandinavijos modernios šilumą reguliuojančios natūralių pūkų kaldros. Atrasite visiškai naują, laisvą, lengvą miegojimo būdą. Kimptons Doona labai lengva paruošti. Tai ne paprasti pūkai, jie teikia kintamą, patogią šilumą per visus metus. Karštam ore nustumia pūkus į Doona galą, vėsiam ore juos paskleidžia vienodai, kitokio lovos ruošimo nebereikia. Doona užvalkalai yra įvairių spalvų, lengvai nuimami skalbimui. Doona pūkais pripildomi patalai, pagalvės, miegamieji maišai.

Prašykite, gausite veltui trošūrą, daugiau žinių.

ECONOMIC DOWN QUILT. CO.
39 Sackville St., Collingwood, Vic. 3066 Tel. Melb. 41 4878

Pavardė (Name) Mr./ Mrs./ Miss.
Adresas

PADĖKA

Nežiūrint kaip smarkiai infliacija bei dabartinė Australijos valdžia bespaustų mažesnių laikraščių leidimą, "Tėviškės Aidai" dėka visų lietuvių nuoširdžios paramos laikosi ir tikime, kad ir toliau laikysis kaip stiprus ir įdomus savaitraštis.

Spaudos mėnesio proga suruošta loterija Melbourne davė \$ 225 pelno. Visiems fantų ir aukų rinkėjams bei aukotojams nuoširdus ačiū.

Adelaide iš suruošto linksmavakario ir aukų gauta labai graži suma pinigų "Tėviškės Aidams" paremti.

Linksmavakaris — \$ 472; Bažnytinė rinkliava — \$ 81; Aukų lapais surinkta — \$ 175; Adelaide's Liet. Kat. Mot. D-ja \$ 100; p. Povilo Lukošiuo 4 metų į priekį garb. prenumerata \$ 60. Viso \$ 888.

Už tokią didelę ir gražią paramą reiškiamė nuoširdžią padėką kunigams: Kun. A. Kazlaus kui ir kun. Pr. Daukniui, Adel. Kat. Mot. D-jai, p. P. Lukošiu- nui ir visiems kitiems "Tėviškės Aidų" aukotojams, rėmėjams ir skaitytojams Adelaide-je. Nuoširdus ačiū.

ALK Federacijos Valdyba

MELBOURNAS

JIE VYKSTA TASMANIJON

Melbourne turime gausias organizacijas. Vieni savo veikla yra plačiai žinomi, kiti randasi tik poperyje. Viena iš veikliausių grupių reiktų skaityti Parapijos chorą. Jame dirba ne tik valdyba, bet kiekvienas jo dalyvis. Tai jaunai nusiteikusi žmonių grupė. Nors dauguma jau "blondinai", o ponios metų skaičių laiko didžiausioje paslapyje.

Kiekvieną sekmadienį 10 val. matysi repeticijoje, 12 val. savo žavingomis ir didingomis giesmėmis per lietuvių pamaldas kelia mūsų mintis prie Aukščiausiojo.

Jie nesėdi vietoje, bet yra aplankę daugelį lietuvių kolonijų, pvz. Moe, Morvell, Geelong, Adelaide. Dabar pakėlė sparnus už jūrų marių į Tasmaniją — Hobart. Hobarte lapkričio 22-23 dienomis jie dalyvaus su programa kariuomenės šventės minėjime. Sekmadienį giedos pamaldų metu ir po pamaldų duos religinės muzikos koncertą. Jiems kelionės niekas neapmoka — dengiasi patys. Jie skrenda aplankyti tą mažą, bet darbščią Tasmanijos lietuvių koloniją. Ta mažą lietuvių koloniją išgarsėjo savo kova dėl Lietuvos laisvės. HELLP organizacija susilaukė didžios pagarbos. Mes turime paremti savo chorą, kai jie kreipsis į mus. Padėkime įvykdyti jų troškimą aplankyti tą neskaitlingą Tasmanijos lietuvių koloniją. Palaikykime savo chorą ir pasirodykime, kad Melbourne yra vertas vadintis lietuvių tvirtovė. Laimingos kelionės ir gero pasisekimo.

Melbourniškis

PERTAS

Tėviškės Aiduose Nr. 29 korespondencijoje iš Pertho buvo rašyta apie kun. J. Petrausko jubiliejų. Ten paminėta, kad kun. Petrauskui "Pertho savanoriai įteikė du mažus kryželius". Pasirodo, ne savanoriai įteikė tuos kryželius bet Sąjungos "Ramovė" skyrius. Atsiprasome už šią nelemtą klaidą.

Red.

MELBOURNAS

SAVANORIO SUKAKTIS

Rugpjūčio 23 d. šeštadienį, ramovėnas Savanoris — Kūrėjas Adomas Uselis — Adams minėjo savo 72 gimtadienį.

Jo namuose South Yarra prie žmonelės Stasės gražiai paruoštų stalų draugų tarpe jo garbei pakėlus šampano stikliukus sugiedota Ilgiausių Metų.

Adomas šiuo metu negaluoja širdimi ir yra priežiūroje Alfred ligoninės daktarų. Visuomet linksmas, kartais ir sunkiau atsikvėpdamas, bet maloniai papasakojo iš savo jaunystės laikų prisiminimus.

Dar tik nepilnai šešiolikos metų būdamas iš pirmos gimnazijos klasės su savo keturiais tokiais pat klasės draugais išėjo savanorių į Lietuvos besikuriančią kariuomenę. Dalyvavo mūsų šiuose su bolševikais, lenkais ir bermontininkais. Fronte buvo net du kartus sužeistas. Kartu buvo mūsųose su bolševikais prie Alytaus tilto, kada žuvo pirmas Lietuvos kariuomenės karininkas Juozapavičius. Adomas apdovanotas savanorio ir 3-jo laipsnio D.L.K. Gedimino 10 metų Lietuvos nepriklausomybės medaliais.

Buvo malonu pasiklausyti anų laikų Lietuvos nepriklausomybės veterano, gyvo liudininko pasakojimų apie savo asmeniškų pergyvenimų ir nuotykių. Tokių veteranų Melbourn nebedaug turime.

Linkime tau, Adomėli, stiprios sveikatos ir sulaukti vėl Laisvos Tėvynės. P. Gr.

ŠYPSENO

Nugirdo Strapalas Plepalas

Logiškas

— Kodėl pats niekad neatos togauji su savo žmona?

— Todėl, kad atostogaujant su nuosava žmona, visuomet išlaidos būna dvigubos, o malonumai tik pusėtinai.

Duosnumas

Valkata: Jūsų kaimynė iš dešinės davė man savo gamybos pyrago, o ką jūs man duotumėte, jei norite nelaimingą žmogų sušėlpti?

Namų šeimininkė: Lengvesniam virškinimui tablete.

Tuščios pastangos

Ponia: Mano vaikai matė, kaip tu begėdiškai bučiavaisi su pieno išnešiotu. Norėčiau su juo rimtai pasikalbėti.

Tarnaitė: Tas nieko jums ne pagalbės; tik apsijuoksite, nes jis yra man prisiėkęs, kad visą savo gyvenimą tesibučiuos tik su manimi.

Pasiteisinimas

Sekretorė: Jūsų gydytojas nori jus matyti.

Užsiėmęs viršininkas: Pasakykite jam, kad aš negaliu jo matyti, nes rimtai sergu.

Svajonė

— Aš norėčiau, kad mano žmona būtų dantistė.

— Kodėl?

— Tada ji, nors dantis man taisydama, leistų atidaryti man burną, vietoj visą laiką sakiusi "užsičiaupk".

Taupanti

Skotas, pamatęs, kaip jo žmona šmaikščiai rykšte lupa mažametį sūnų per užpakalį.

— Aš tau jau kelis kartus sakiau, kad nenušum vaiko, nenumovusi jam kelnaičių, nes jis ir taip greitai plyšta.

IŠ MŪSŲ PARAPIJŲ

GEELONGAS

Ateinantį sekmadienį minėsime Tautos Šventę. Pamaldose organizacijos dalyvauja su vėliavomis. Ši yra kartu ir Marijos Gimimo šventė, todėl nepamirškime maldos į Mariją. Komuniją skirkime už savo tėvų žemę — Lietuvą.

Išpažinčių prieš Mišias ateinantį sekmadienį nebus klausoma, nes kapelionas laikys pamaldas taip pat Geelonge ir tik spės grįžti čia pamaldoms.

GEELONGAS

Pamaldos ateinantį sekmadienį 10 val. St. John's bažnyčioje, Nth. Geelong. Prieš Mišias bus klausoma išpažinčių. Šiom pamaldom minėsime Tautos Šventę.

ADELAIDE

Pakrikštyta Šv. Kazimiero šventovėje rugpjūčio 23 d. Deanna — Viktorija Gudaitytė, Algirdo ir Viktorijos — Gražinos Valčiukaitės Gudačių dukrelė, gimusi šiemet liepos 5. Krikšto tėvai: Saulius ir Denice Valčiukai.

Klebonas kun. Albinas Spurgis, pasibaigus Romoje Marijonų Generalinei Kapitulai, aplankė Šventąją Žemę, buvo Londone, ten Šv. Kazimiero bažnyčioje laikė pamaldas, kur sutiko adelaidiškių visą Stepanų šeimą. Šiuo metu lanko Marijonus Čikagoje ir rugsėjo gale grįžta į Adelaidę.

Garbaliuskas Leonardas, teisininkas, sulaukęs 80 metų amžiaus, ilgai sirgęs, mirė rugpjūčio 25 d., gilame liūdesyje liko žmona Kotryna Garbaliuskienė, vaikai — Viola, Ričardas ir Leonardas, anūakai — Paulius, Daiva, Ričardas, Kristina, Linas. Rožančius buvo kalbamas Sieberto laidotuvių koplyčioje rugpjūčio 27 vakare, o sekančią dieną po šv. Kazimiero šventovėje gedulingų šv. Mišių palydėtas į Centennial kapines. Ilsėkis Viešpaties Ramybėje.

MELBOURNAS

NEPAMIRŠKIM

Ši šeštadienį, rugsėjo 6 d., 7 val. vakare Lietuvių Namuose Australijos Lietuvių Fondo kultūrinis pobūvis ir vakarienė.

Vytautas tarp mūsų. Skambios Ritos ir Angelės Tamošiūnaitių dainos, lietuviški refrenai šokių muzikoje.

ALF reikalas — visų mūsų reikalas. Tautinė kultūra — tautos gyvastingumo ženklas. Išlikim, kol bendrausim tarp savęs puoselėsim savo kalbą, vienas kitą suprasim, vienas kitam padėsime. Kol nepamiršim tautos ir žmogaus namuose.

Iš anksto užsisakyti vietas ir vakariene pas p. Alekną tel. 96 6013 ar pas p. Šeikienę tel. 42 2367.

ALF Valdyba

Aleksas Klimas atšventė 60 metų sukaktį. Puikiuose Klimų namuose nemaža šia proga svečių vaišinosi prie ponios Klimienės skaniai patiektų valgių. Klimai yra užauginę du sūnus, kurie jau sukūrę lietuviškas šeimas.

SYDNEJUS

PAMALDOS

Marijos ir Tautos šventė išpuola rugsėjo 8 pirmadienį, Sydnėje švenčiama rugsėjo 7 d. — sekmadienį. Iškilmingos pamaldos St. Joachim's bažn., 11.30 val. Lidcombe. Pamaldose giedos Dainos choras, vad. Br. Kiverio. Organizacijos kviečiamos dalyvauti su savo vėliavom. Kviečiami visi, o ypač kuo daugiau Šv. Komunijos, aukojant už Lietuvą. Išpažinčių bus klausoma nuo 10 val. II-ji rinkliava katalikų spaudai.

Rugsėjo 7 d. išpuolančių pamaldų Wollongong nebus. Visi pajūrio lietuviai kviečiami į Sydnėjaus iškilmingas pamaldas ir minėjimą, kuris vyks tuojuo po pamaldų ukrainiečių salėje Lidcombe.

CANBERRA

Rugsėjo 14 d. Marijos ir Tautos Šventės pamaldos šv. Juozapo bažn. O'Connor 12.30 val. Prieš pamaldas išpažintys 3 val. p.p. minėjimas Lietuvių klube. Išdėmėti pakeitimus: rugsėjo 14 d., o ne 21 ir 12.30 val. Kviečiami maloniai visi dalyvauti.

NEWCASTLE

Rugsėjo 28 d. lietuviškos pamaldos šv. Lauryno bažn. Broadmeadow 10 val. Išpažintys nuo 9.30 val.

Katekizacija Sydnėje

Paruošimas lietuviškai išpažinėti ir I Komunijai — pamokos prasidės nuo vidurio rugsėjo. Prašau tėvelius užrašyti vaikučius.

Kun. P. Butkus

AUSTRALIJA ir N. ZELANDIJA

Maldos Apaštalavimas

Jo Šventenybė popiežius Paulius VI rugsėjo mėn. MA nariams skyrė sekančias intencijas:

b e n d r a j a — Kad Šventųjų Metų religinės apeigos pagreintintų Vatikano II suvažiavimo dekretų įgyvendinimą.

m i s i j ų — Kad kunigai, vienuoliai ir pasauliečiai būtų atitinkamai paruošti misijų darbams nūdieninėje bendruomenėje.

Trumpas rytmetinis aukojimas: VISA AUKOJU TAU, ŠVENČIAUSIOJI JĖZAUS ŠIRDIE!

DAUGERIOPI ŠVENTŲJŲ METŲ TIKSLAI

Šv. Metai neabejotinai išjudins Bažnyčią pagyvinti veiklai. Tikimasi, kad visos iškilnės ir šventkeleivystės į Amžinąjį Miestą pakels religinę nuotaiką ir tikinčiųjų ūpą bei sužadins dalyviuose naują entuziasmą, įtaigojant Šventajai Dvasiai. Juk tik Ji pajėgia perkeisti ir atnaujinti "žemės veidą". Žmogus iš savo pusės privalo bendradarbiauti ir noriai pasinaudoti Šv. Dvasios gausiai teikiama malonėmis bei dovana — jubiliejiniiais Metais.

Maldos Apaštalavimo intencijos atkreipia mūsų dėmesį į šį kart ypač į vieną aspektą — kaip jubiliejiniuose Metuose Šv. Dvasios dovanos turi būti panaudotos, būtent, tarp kitko kruopščiai įgyvendinant Vatikano II suvažiavimo dekretus ir paliepiamus.

Kun. S. Gaidelis, S. J.

Australijos Lietuvių Fondo uždaviniai

1972 m. gruodžio mėnesį ALB Krašto Tarybos suvažiavime buvo įsteigtas Australijos Lietuvių Fondas. Vietinems įstaigoms angliskas pavadinimas — Australian Lithuanian Cultural Foundation.

Kalbantis su mūsų tautiečiais aiškėja, kad dar daugeliui ši institucija bei jos uždaviniai neaiški. Fondas yra Australijos Lietuvių Bendruomenės institucija, jei norim — organizacija. Turim ketveriems metams Krašto Tarybos atstovų išrinktą Fondo valdybą, bet jokių registruotų narių. Nariai yra visi Australijoje gyveną lietuviai. Fondo uždaviniai išvardinti jo statuto pirmajam paragrafe: "Australijos lietuvių švietimui, mokslui, menui, tautinei veiklai ir kultūrinei apraiškai remti sudaromas Australijos Lietuvių Fondas".

Fondo tat tikslas remti visokiariopą Australijos lietuvių kultūrinį reiškimą, panašiai kaip daro JAV lietuvių fondas. Tik ten jis yra pasiekęs milijono dolerių, todėl gali išleisti mokslinius lituanistikos veikalus ir skirti autoriams bei rašytojams

GEELONGAS

Tautos Šventės minėjimas

Tautos šventė Geelonge bus minima rugsėjo 7 d., sekmadienį. Pamaldos šv. Jono bažnyčioje, North Geelonge 10 val. Organizacijos pamaldose dalyvauja su vėliavomis.

Minėjimas Lietuvių Namuose 11 val. Programoje Paskaita ir meninė dalis. Visi Geelonge ir apylinkės lietuviai prašomi dalyvauti.

ALB Geelongo Apyl. Valdyba

MELBOURNAS

Prieškomunistinės veiklos organizatorė Jennifer McCallum šaukia mitingą rugsėjo 28 d. Dal las Brooks salėje (Victoria Pad., East Melb.) Kalbėtojai bus prof. Knofelmacher, senatorius Greenwood, Mr. Polopolo. Mr. John Jess, Mr. Wilcox.

premijas. Kas mums čia Australijoje pirmoje eilėje rūpi? Esu jau keliomis progomis apie tai rašęs ir nenorėčiau kartoti. Paminėsiu tik kai ką. Jaučiu, kad mūsų jaunajai kartai reikia gerai ir suglaustai paruoštos anglų kalboje lietuvių kultūros istorijos. Būtina susukti filmas iš lietuvių gyvenimo Australijoje. Bent kartą per metus reiktų didžiųjų miestų komercinėse stotyse užsimokėjus pasirodyti su lietuvių kultūros programa. Mūsų savaitgalių mokykloms reikia parūpinti modernių kalbos mokymo priemonių. Krašto Valdyba turi mokslinių veikalų biblioteką, kuriai vadovauja Danutė Baltutienė. Biblioteka jau nuo Antano Krauso mirties nepapildoma naujais veikalais. Turim anglų kalboje lietuvių enciklopediją, bet jos nėra šio krašto universitetų ar šiaip viešųjų bibliotekų lentynose.

Tai užuominos. Fondo valdyba nėra detaliau savo artimiausių bei pirmoje eilėje vykdytinų uždavinių apsvačiusi. Sekančiame posėdyje yra tačiau numačiusi tą padaryti. Iki šiol mat dar vis mažai teturima kasoje.

Melbourne rugsėjo 6 d., 7 val. vakaro Lietuvių Namuose ALF valdyba ruošia kultūrinės programos pobūvį. Pamatysim bei išgirsim Melbourne Vytautą, sešers Tamošiūnaitės padainuos populiaraus žanro dainų. Iki pasimatymo šeštadienį.

A. Zubras ALF Sekretorius

PERTAS

Tautos Šventės minėjimas

Tautos šventė bus minima rugsėjo 14 d., sekmadienį. Pamaldos bažnyčioje 11 val., o 3 val. p.p. mažoje Leederville salėje minėjimas. Po minėjimo bendros suneštinės vaišės ir kavutė.

Visus iš arti ir toli kviečiame dalyvauti. Moterys prašomos kiek galima bažnyčioje ir minėjime dalyvauti tautiniuose rūbuose. Laukiame visų.

Pertho Apyl. Valdyba

Sydnėjaus Lietuvių Klube

16—18 East Terrace, B ankstown NSW Tel. 708 1414.

PRAMOGŲ TVARKARAŠTIS

Rugsėjo mėn.

6 d., šeštadienį Lietuvių Bendruomenės šokių vakaras.
7 d., sekmadienį Billy Cowper — Accordionist
14 d., sekmadienį April Christian — Topless Singer
20 d., šeštadienį "Mūsų Pastogės" Balias.
21 d., sekmadienį Lester Coombes — Vocal — Comedy
28 d., sekm. Mimi Rubin — French Singer — Glamour.

Ketvirtadienų vakarais ir toliau mokami dvigubi "jack-potai".

Valgykla veikia pirmad. - penktad. nuo 6 v. v. iki 9 val. vak. šeštad. nuo 5 val. vak. iki 11 val. vak. sekmad. nuo 12.30 val. dienos iki 9 val. vak.

Klubo valandos: Pirmad. - trečiad. 4 val. p.p. iki 10 v. v. Ketvirtad. 4 val. iki 11 v. v., penktad. 4 val. iki 12 v. v. Šeštad. 2 val. iki 1 v. ryto, sekmad. 12.30 v. iki 11 v. v.

Šeštadienio ir sekmadienio vakarais groja keturių asmenų "IN SET" kapela.

Nariai, kurie perka gėrimus didesniais kiekiais spiritinius gėrimus gauna 10% nuolaidos, o alaus 5%.

Trečiadieniais šachmatai.

Šokių vakaro metu ir valgykloje kiekvienu metu vyrai privalo dėvėti kaklaryšius.

Šokiai šeštadieniais nuo 8 val. vak. iki vidurnakčio. Šokiai sekmadieniais nuo 6.30 v. v. iki 11 val. nakties